

Hetlendingar ynskja oljusamvinnu við føroyingar

Í Hetlandi verður fylgt væl við, hvussu føroyingar fyrireika seg til eina komandi oljuvinnu, og tað er eingin loyna, at hetlendingar fegnir síggja, at føroysk olja verður flutt til risastóra oljuterminalin í Sullom Voe heldur enn at verða flutt til lands í Føroyum

OLJUSAMVINNA

Jan Müller

Nú um dagarnar vitjaði ein av teimum embætismonnum í Shetland Islands Council, sum umsitur grunnar við oljupengum. Endamálið við vitjanini var m.a. at kunna seg við føroysk viðurskifti og at fáa innlit í, hvussu langt føroyingar eru komnir á oljuokinum og hvørjar framtíðar ætlanir eru her.

Jeff Goddard er úr Kent í Bretlandi og hevur búið í Hetlandi seinastu seks árin. Hann arbeiðir fyri Shetland Islands Council, sum umsitur eina øgrgrunu av grunnum við oljupengum. Sosialurin skilur, at tað í umrøddu grunnum í dag eru nógvir milliardir krónur. Hagtøl vísa, at talan er um einar 5 milliardir men helst er rætta talið nærri teimum 10 milliardunum. Talan er so um bæði váða-fúsar grunnar, ið stuðla ymsum vinnulívsverkætlanum, og síðani grunnar, sum lata pengar til sosial- og ymisk vælferðarendamál. Grunnarnir hava eingi starvsfólk sum so, men tað er fyrisingin í Shetland Islands Council, sum umsitur teir ymsu grunnarnar.

Ein av høvuðsuppgávunum hjá Jeff Goddard er at umsita ein av grunnunum, nevndur »Charitable Trust«. Pengarnir í teimum ymsu grunnunum stava allir frá oljuinntøkum.

Herfyri skrivaðu vit, hvønn týðning hetlendingar meta ein nýggj Norrøna kann hava fyri Hetland. Jeff Goddard segði við blaðið, at hetlendingar vilja fegnir knýta tættari bond við Føroyar, ikki minst nú ein komandi oljuvinnu stendur fyri framman. Sjálvir hava teir livað við oljuni nú í 25 ár og halda seg tí hava góð ráð at geva føroyingum. Men hetlendingar hugsa sjálvandi eisini um, hvat teir kunnu fáa burtur úr eini komandi føroyskari oljuvinnu.

Jeff Goddard frá Shetland Islands Council sær stórar møguleikar í oljusamvinnu millum Føroyar og Hetland

Mynd Jan Müller

Verður olja funnin við Føroyar, er tað eingin loyna, at hetlendingar fegnir síggja, at oljan verður flutt til oljuterminalin í Sullom Voe heldur enn í land í Føroyum. Tað er umleið sami teinur til Hetlands sum til Føroya frá møguligum føroyskum oljufeltum og við at flyta oljuna beinleiðis til Hetlands sleppa føroyingar undan at skula brúka stórt uppland til eina oljuhavn og at gera tær neyðugu fløgurnar saman við oljufeløgum. Haraftrat slepst undan vandanum fyri møguligari dálking, um tangaskip skulu flyta olju til lands í Føroyum.

Spurningurin er eisini, hvussu nógv slætt uppland er til at byggja ein stóran oljuterminalin í Føroyum. Eisini vil eitt slíkt arbeiði hava við sær, at nógvir útendingar mugu flyta til Føroya at gera arbeiðið, so hetlendingar halda tað hevði verið skilagott fyri kanska bæði føroyingar og hetlendingar, um øll oljan frá Atlantsmótinum endaði í goymslutangunum í Sullom Voe. Tá sluppu føroyingar heilt undan teimum trupulleikum, sum ein føroyskur oljuterminalin vildi havt við sær. Í dag verður bert helvtin av goymsluorkuni har brúkt.

Hetlendingar síggja annars fram til, at BP og onnur oljufeløg fara at seta á Clairfeltið, sum liggur stutt frá Hetlandi og at lagdir verða rørlendingar til Sullom Voe. Tá vil hetta tryggja arbeiði í Sullom

seg kenna oljuvinnuna og hava harvið kanska nakað av geva føroyingum, tá tað kemur til ráðgeving og innlit í hesa vinnu sigur Jeff Goddard, sum undir vitjan síni í Føroyum eisini hitti umboð fyri føroyskt oljufelag.

Tað er ringt hjá mær at tosa vegna hetlendingar, hvussu oljuvinnan hevur broytt samfelagið til tað betra og verra, nú eg bert havi búið í Hetlandi í nýkúr ár. Tað verður tó ringt at finna nakran her, sum ikki vil góðtaka, at Hetland er nógv betur fyri búskaparlaga við oljuvinnuni. Ikki bert kemur væl av peningi til Shetland Islands Council. Tað eru eisini mong væl lønt arbeiði í hesi vinnu, sum hetlendingar sita á. Nógvir hetlendingar hava skiftiarbeiði eitt nú í sambandi við nógvir virksemið í havnini í Sullom Voe. Tað kemur væl við at arbeiða á henda hátt, tí tað kunnu teir eisini taka sær av seyði o.ø. sum eisini hevur stóran týðning.

Jeff Goddard sigur viðari, at tað uttan iva vil vera onkur, sum heldur, at oljan hevur einki gott gjørt fyri Hetland, men tað kemst ikki uttan um, at hon hevur skapt stórra vælferð. Fólk vilja hava sín egna bil, hita í húsinum ol.

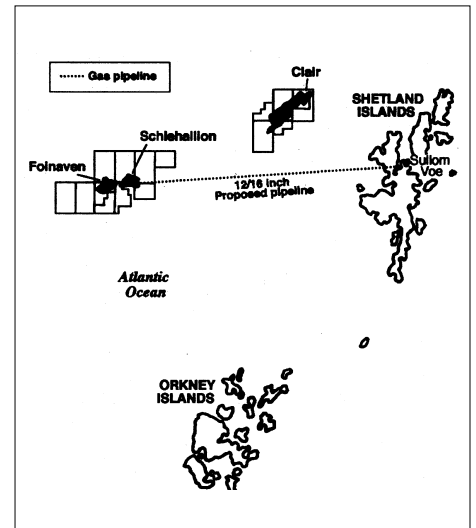
Jeff Goddard heldur ikki, at oljuvinnan hevur hava ringa ávirkan á mentan og samfelag sum so. Hetland hevur altíð havt nógv vitjandi og harvið verið eitt rættiliga blandað samfelag. Nógvir fólk uttanífrá eru flutt til Hetlands, tá nógv arbeiði hevur verið, so mentanin verður rættiliga fjøltáttá. Nógvir er annars broytt seinastu 15 árin til tað betra. Tað er líkasum at upprunamentanin og málið hava verða raðfest hegrei. Hetta sæst m.a. aftur í bókmentunum og dansinum.

Týðning fyri fiskivinnu

Jeff Goddard heldur annars, at oljupengarnir eru komnir væl við í fiskivinnuni. Fiskivinnan hevur sjálvandi verið bæði upp- og niðurgangandi. Meðan flestu kvoturnar, soleiðis at tær í dag hoyra til lokal-samfelagið heldur enn til einstakar hetlendingar, og harvið er ikki vandi fyri, at tær verða seldar til útendingar eins og galdandi er í Onglandi. So ein kann siga, at her kemur oljupeningur væl við hjá fiskivinnuni í Hetlandi.

Annars er størsta inntøkan frá oljuni oljuskatturin, sum eru risastórar inn-

tøkur, ið enda hjá skattmyndugleikunum í London. Hetland fær sum so bert ein lítlan part av hesum inntøkum, einar 10 mill. pund um árið. So er eisini ein lokalur oljuskattur, sum ikki gevur so nógv. Men oljufeløgini gjalda Shetland Islands Council eina ávísa upphædd á hvørjum ári. Aðrar inntøkur, sum Hetland fær frá oljuni, er so leiga fyri terminalin, tað er eisini umsiting av sjálvari havnini í Sullom Voe og raksturinn av 5 sleipibátum, ið Shetland Islands Council eigur. Nógvir av umrøddu oljuinntøkum enda í teimum grunnunum, sum Shetland Islands Council umsitur.

Ætlanin er at leggja eina gasleiðing úr Foinaven og Schiehallion oljufeltnum beint við markið til Sullom Voe. Henda leiðing kann koma at fáa týðning fyri føroysk olju- og gassfelt við markið í framtíðini

Drúgvur royndir

– Hetlendingar hava livað við oljuvinnuni í 25 ár. Hon hevur ávirkað samfelagið nógv. Hetlendingar halda

Sullom Voe er størsti oljuterminalin í Europa. Hann kann taka 1,2 mill. tunnur av olju um dagin, men í løtuni tekur hann um 600.000 tunnur. Úttil eru kortini út til at oljuhavnin fer at verða nógv meira brúkt